III ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 4-15 сәуір, 2016 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференциясының

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 11-13 сәуір, 2016 жыл

2-том

III МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 4-15 апреля 2016 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции

студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан, 11-13 апреля 2016 года

Том 2

III INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 4-15 April, 2016

MATERIALS

of International Scientific Conference

of Students and Young Scientists

«FARABI ALEMI»

Almaty, Kazakhstan, 11-13 April, 2016

Volume 2

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЗАҢ ФАКУЛЬТЕТІ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ
ЮРИДИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

AL - FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY
FACULTY OF LAW

III ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2016 жыл, 4-15 сәуір

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ФАРАБИ ӘЛЕМІ» атты
халықаралық ғылыми конференциясының

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2016 жыл, 11-13 сәуір
II ТОМ

III МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан, 4-15 апреля, 2016 г.

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»
Алматы, Казахстан, 11-13 апреля, 2016 г.
ТОМ- II

III INTERNATIONAL FARABI READINGS

Almaty, Kazakhstan, 4-15 April, 2016

MATERIALS

Of International Scientific Conference
of Students and Young Scientists
«FARABI ALEMI»
Almaty, Kazakhstan, 11-13 April, 2016
Volume II

Алматы
«Қазақ университеті»
2016

1. «Қазақстан Бүгін» Ақпараттық агенттігі
2. Жалпыұлттық республикалық «Егемен Қазақстан» газеті
3. «Қарағанды облысының жерлерін пайдалануы мен қорғауын бақылау басқармасы» мемлекеттік мекемесі
4. https://surak.szh.kz

Кожабаева А.Б., Болатова К.Ш.

Ғылыми жетекшісі: Есекеева А.А.

Жер заңдарын бұзғаны үшін жауапкершілік

Еліміз қазіргі кезде нарықтық экономикаға тән жерді пайдалануға беру қатынастарынан жеміст мен кателікке толы тәжірибесіне сүйене отырып, жүйелі түрде алға басып келеді. Осыған орай жер заңдарын бұзғаны үшін жауаптылық негіздерін заң тұрғысынан реттеудегі проблемаларды шешу жолдарының тиімділігін жарыққа шығару. Тақырыпты зерттеуге негіз болған әр бір тәуелсіздікке бет бұрған Қазақстан азаматы үшін егемендіктің іргесі болып табылатын жер мәселесінің дұрыс реттелуі, анқын шешілуі толғантарлық жағдай болғаны. Жұмысты жазудағы негізгі мақсат жер туралы заңнамалардың сақталуы мен орындалуын қамтамасыз ету жағдайларын жетілдіру жолында жаңа пікірлер қалыптастыру болып отыр.

Жер туралы заңнама – бұл жерді меншік құқығының, жер пайдалану құқығының объектісі ретінде де, мемлекеттік басқару мен қорғаудың объектісі ретінде де нысаналы пайдаланумен байланысты құқықтық қатынастар кешенін реттейтін құқықтық нормалардың жиынтығы. Жер туралы заңнаманың нысандары болып Жарлық, Заң және Қазақстан Республикасының Жер кодексі болып табылады. Жер заңдарын бұзу дегеніміз – белгіленген экологиялық тәртіпті бұзатын және табиғи ортаға зиян келтіретін заңға қайшы кінәлі әрекет немесе әрекетсіздікті айтамыз. Жер құқық бұзушылықтың объектісіне айналадағы жерді қорғау және сақтаумен байланысты қоғамдық қатынастар жатады. Бұл қатынастар өзінің мазмұнына қарай жерге меншік құқығын, жер пайдалану құқығы, айналадағы табиғи ортаны зиянды зардаптардан қорғау, жер құқығын және адамдар мен азаматтардың заңды мүдделерін қорғау және т.б. болып табылады.

Жер заңдарын бұзғаны үшін заңды жауаптылықты қолданудың міндетті шарты болып құқық бұзушылықтың Қазақстан Республикасының басқа да заңнамаларының нормаларымен емес, тек жер туралы нормативтік актілерінің нормаларымен байланысы табылады. Сондықтан, жер заңдарын бұзғаны үшін заңды жауаптылықтың шектері Қазақстан Республикасының Жер кодексінің нормаларымен шектеледі. Сол себепті де, жер заңдарының бұзылуына кінәлі жеке және заңды тұлғалар, мемлекеттік органдар мен олардың лауазымды адамдары Қазақстан Республикасының заң актілерінде белгіленген тәртіппен жауапты болады. Бұл жерде жер туралы заңнама кінәлі тұлғалардың жер заңдарын бұзғаны үшін заңды жауапкершілігі Қазақстан Республикасының заң актілерінде белгіленген тәртіп бойынша жүзеге асырылатынына ерекше мән береді.

Сонымен жер заңдарын бұзғаны үшін заңды жауаптылықтың шектері Қазақстан Республикасының жер кодексінің нормаларымен шектеледі. Сол себепті де, жер заңдарының бұзылуына кінәлі жеке және заңды тұлғалар, мемлекеттік органдар мен олардың лауазымды адамдары Қазақстан Республикасының заң актілерінде белгіленген тәртіппен жауапты болады. Бұл жерде жер туралы заңнама кінәлі тұлғалардың жер заңдарын бұзғаны үшін заңды жауапкершілігі Қазақстан Республикасының заң актілерінде белгіленген тәртіп бойынша жүзеге асырылатынына ерекше мән береді. Осыған байланысты мынадай сұрақтар туындады: кім қандай тәртіп бойынша анықталады және жер туралы заңнаманы бұзған тұлғаның заңды жауапкершілігі Қазақстан Республикасының қандай актілерімен белгіленеді, реттеледі? Қазақстан Республикасының жер кодексінде бұндай сұрақтарға жауап жоқ. Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 22-желтоқсандағы «Жер туралы» жарлықтың 118-бабына сәйкес, лауазымды тұлғалар және азаматтар жер туралы заңнаманы бұзғаны және жер ресурстарына зиян келтіргені не зиян келтіруге нақты қауіп төндіргені үшін заңнамада белгіленген тәртіпте тәртіптік, материалдық, әкімшілік және қылмыстық жауаптылыққа тартылады: жер заңдарын бұзғаны үшін кінәлі тұлғалар осы құқық бұзушылықтың нәтижесінде келтірілген зиянның орнын толтыруға міндетті. Тәртіптік, әкімшілік не қылмыстық жауаптылыққа тарту кінәлі тұлғаларды келтірілген зиянның орнын толтыру міндетінен босатпайды. Жер кодексі тек мына жағдайды көрсетіп өткен: «жер заңдарын бұзғаны үшін кінәлі жеке және заңды тұлғалар, мемлекеттік органдар және олардың лауазымды тұлғалары Қазақстан Республикасының заң актілерінде белгіленген тәртіп бойынша жауаптылыққа тартылады». Бұл заң жауаптылықтың түрлерін көрсетпеген. Алайда, мұнда «Жер туралы» жарлықта көзделмеген мәселе – жер заңдарын бұзғаны үшін мемлекеттік органдардың жауаптылығы қарастырылған. Егер Жер кодексі мен Жарлықтың нормаларын салыстыратын болсақ, онда бұларда жер заңдарын бұзғаны үшін заңды жауаптылық субъектілерін анықтаудың әртүрлі тәсілдері бар екенін байқауға болады. Аталған екі актіде де белгіленген ортақ норма: Қазақстан Республикасы заңнамасының қандай нормаларымен және қандай тәртіпте қарастырылатынына және туындайтынына қарамастан, жер заңдарын бұзғаны үшін заңды жауаптылық орын алады.

Пайдаланылған әдебиеттер
1. Қазақстан Республикасының Жер кодексі 2003 жылғы 20 маусымдағы N442 Кодекс

...жанбекова Д., Рыскалиев Д.У
...шартының басқа да шарттардан айырмашылығы 306
...ынкулова Б., Абайдельдинов Т.М.
...альное партнерство 307

СЕКЦИЯ
«ПРАВОВЫЕ ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ
"ЗЕЛЕНОЙ" ЭКОНОМИКИ В РК»

...ланбекова Д., Есекеева А. А
Табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдай кезіндегі қызметті жүзеге асырудың құқықтық ерекшеліктері 309
...устем К., Жаумбат А., Есекеева А.А.
Экологиялық таңбалау 310
...ылканов Р.Е.
Правовое обеспечение недропользования в Республике Казахстан 312
Акбердина А.
Оценка финансого состояния экономики Казахстана 313
Баламбай А.,Есекеева А.А.
«Жерді пайдалану кезіндегі экологиялық талаптар» 316
Батршов Л.Э.
Проблемы правового обеспечения охраны редких исчезающих видов флоры и фауны в Республике Казахстан 318
Калиева Д.М., Есекеева А.А
Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлерді пайдаланудың құқықтық жағдайы 319
Елеусіз С.Д., Есекеева А.А
Жер салығының экономикалық мәні 320
Канатова Н.Қ., Есекеева А.А.
Семей аймағының экологиялық құқықтық жағдайы 322
Ешманова С., Есекеева А.А.
Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлердің құқықтық жағдайы 323
Исмаил Ж.Б., Есекеева А.А.
Қазіргі таңдағы ғаламдық экологиялық мәселелер 325
Құрбанова Г.С., Есекеева А.А.
Бүгінгі күннің өзекті мәселесі – жер дауы 327
Дулатқызы А., Каримуллаева Қ.А., Есекеева А.А.
Ортақ үлестік және ортақ пайдаланудағы жер учаскелерінің құқықтық жағдайы 329
Рахметова Т., Есекеева А.А.
Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану 330
Кошенова Д., Шуланбекова Г.Қ.
Жер қатынастарын мемлекеттік реттеу органдарының жүйесі 332
Абдулла А.С., Есекеева А.А.
Жерді халықаралық құқықтық қорғау 333
Касымгалиев С.К., Есекеева А.А.
Жерді нысаналы мақсатына сай пайдаланбаудың зардабы және бұл мәселені шешу жолдары 334
Кожабаева А.Б., Болатова К.Ш., Есекеева А.А
Жер заңдарын бұзғаны үшін жауапкершілік 336
Кельдинова А., Есекеева А.А.
Экологиялық қауіпсіздікті халықаралық құқықтыққамтамасыз ету мәселелері 337
Кенжебаев Ә., Накишева М.К.
Экологиялық қауіпсіздікті халықаралық құқықты қамтамасыз ету мәселелері 339
Кошекбаев Н., Есекеева А.А.
Қазақстан Республикасындағы Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың экологиялық жағдайлары 341
Музапар Д.Ж., Есекеева А.А.
Жер құқық қатынастарын мемлекеттік реттеуді жетілдіру механизмдері 343
Косжанова С.С.
Қазақстан Республикасындағы жер қойнауын кешендіжәне рационалды пайдаланудың кейбір мәселелерін қарастыру 344
Қабытай А., Есекеева А.А.
Экологиялық заңдарды бұзған үшін құқықтық жауапкершілік 346
Қырықбай М., Шуланбекова Г.К